

Zpráva o plnění cílů projektu VISK 4

Zpráva o rozsahu 2-5 stran (podle rozsahu a charakteru projektu) musí obsahovat následující údaje:

1. Název projektu

Zabezpečení provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium v r. 2010

2. Název a adresa žadatele/předkladatele zprávy

Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 01 Praha 1

3. Hodnocení plnění cílů projektu

Cíl	realizováno (termín)	Dostupnost výsledku (místo)	nerealizováno (důvod)	Poznámka
Udržovat v provozu digitální knihovnu Manuscriptorium	30.12.2010	www.manuscriptorium.eu		

Hodnocení plnění cílů projektu – specifikace

Hodnocení plnění cílů projektu bude uvedeno v přehledné tabulce (viz vzor) a dále rozvedeno v textovém komentáři. V tabulce a komentáři musí být samostatně vyhodnoceny všechny cíle projektu, včetně dílčích.

Cílem projektu bylo „Zabezpečení provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium“ bylo zabezpečení služeb nutných pro hladké fungování digitální knihovny Manuscriptorium včetně jejího zpřístupnění jak koncovým uživatelům, tak partnerům podílejícím se na budování jejího obsahu.

Manuscriptorium je zaměřeno jednak na použití v knihovnách, univerzitách, muzeích a obecně v institucích, které chtějí zpřístupnit evropské historické fondy svým badatelům, studentům, učitelům a dalším zájemcům o služby podobného zaměření, jednak na využití koncovými uživateli, kteří preferují přístup k písemnému a dokumentárnímu dědictví jako k jedinému integrovanému celku a nemají zájem obracet se k němu prostřednictvím jednotlivých paměťových institucí.

Manuscriptorium prezentuje data on-line pomocí *Otevřeného katalogu historických fondů a Digitální knihovny*.

Otevřený katalog je volně dostupná služba, která umožňuje snadný přístup k soustředěným informacím o historických fondech, odkazuje uživatele na existující originály i digitální

kopie. Obsahuje záznamy o dokumentech evropských knihoven a archivů. Záznamy o dokumentech se neomezují na prostý katalogový záznam - mohou obsahovat velmi podrobný bibliografický a mnohdy i analytický popis, členěný podle základních hledisek (obsah, vnější popis, historie a další).

Digitální knihovna obsahuje kopie historických materiálů ve formě tzv. digitálních dokumentů. Obrazy stránek každého takového dokumentu jsou dostupné v sadě uživatelských kvalit optimalizovaných podle různých kritérií. Dokumenty jsou opatřeny nástroji, které umožňují snadnou navigaci v katalogu a základní manipulaci s obrazy. Přístup do Digitální knihovny je od podzimu r. 2010 volný na základě požadavku Evropské digitální knihovny Europeana, doporučení Evropské komise a projednání s Ministerstvem kultury. Instituce, které se zabývají správou historických fondů, mohou využít služeb Manuscriptoria pro prezentaci svých dat. Katalog je koncipován jako otevřený datům různých typů z různých zdrojů.

Projekt byl zaměřen na komplexní zajištění provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium, což představovalo následující činnosti:

- údržbu uživatelských rozhraní, tj. přístupu k digitální knihovně Manuscriptorium jak pro koncové uživatele, tak pro jednotlivé partnery,
- provoz a údržbu hardwarových prostředků nezbytných pro všechny funkce Manuscriptoria,
- provoz vnitřních softwarových prostředků pro zajištění služeb Manuscriptoria jak pro koncové uživatele, tak pro jednotlivé partnery,
- on-line prezentace Manuscriptoria včetně zveřejňování novinek a zpráv,
- administraci databáze evidenčních záznamů, která je organizujícím prvkem Manuscriptoria, na kterém se zakládá funkčnost jak centralizovaného, tak distribuovaného digitální dokumentu jakožto základních složek digitální knihovny Manuscriptorium,
- import dat pro otevřený katalog historických fondů, který je doprovodnou službou přičleněnou k digitální knihovně Manuscriptorium,
- import dat komplexních digitálních dokumentů kompatibilních s vnitřním formátem Manuscriptoria, tj. TEI P5 ENRICH Specification, a to jak centralizovaných, tak distribuovaných,
- správu a obsluhu provozního archivu Manuscriptoria, který je zálohou sekundárních dat zpřístupňovaných v Manuscriptoriu (primární data jsou daty archivními, za něž zodpovídají jednotliví partneři a která jako taková v Manuscriptoriu prezentována nejsou) v případě jejich poškození,
- službu administrace jednotlivých domácích i zahraničních partnerů přispívajících do Manuscriptoria, jakož i koncových uživatelů.

Ačkoli se jednalo o zakázku v ceně 4 000 000,- Kč, veřejná soutěž neproběhla a zakázka byla objednána u firmy AiP Beroun, s. r. o., a to z těchto důvodů:

- Firma AiP Beroun, s. r. o. je vlastníkem větší části Manuscriptoria jakožto systému, který sama vyvinula. Dále je nutno zdůraznit, že Manuscriptorium je systém unikátní, který se v žádném dalším provedení nikde nevyskytuje. Jeho další rozvoj podpořila EU v rámci evropského projektu ENRICH koordinovaného Národní knihovnou České republiky (spolu s takovými partnery jako Oxfordská Univerzita, Univerzita ve Florencii, Počítačové centrum Polské akademie věd v Poznani apod.) a v důsledku čehož bylo Manuscriptorium z evropských veřejných prostředků 2,9 mil. EUR a z prostředků partnerských institucí dalších 2,9 mil. EUR vyvinuto jako nadnárodní zdroj, jehož obsahovým koordinátorem je Národní knihovna České republiky a

technickým provozovatelem AiP Beroun, s. r. o. Manuscriptorium je důležitým nadnárodním agregátorem pro portál Europeana. Z tohoto důvodu je AiP Beroun, s. r. o. jediným možným poskytovatelem těchto služeb.

- Na vývoji některých modulů (XML editor pro tvorbu distribuovaných komplexních digitálních dokumentů MTool, nástroj pro kontrolu komplexních digitálních dokumentů a pro jejich nahrávání do Manuscriptoria MCan, funkce My Library) se podílela Národní knihovna České republiky v rámci svých dalších výzkumných aktivit.

Hardwarové prostředky jsou z hlediska Národní knihovny České republiky řešeny jako outsourcing v rámci služeb AiP Beroun, s. r. o.:

- provoz zahrnuje pronájem Rack v serverově GTS na páteřní síti, poplatky za přenos dat, poplatky za spotřebu energie, výměnu opotřebovaných komponent (HDD, kabely, síťové karty, zdroje apod.), ale i celých zařízení a serverů. Viz výměna úložiště.
- AiP Beroun, s. r. o. plně zajišťuje, aby technika pro zajištění služeb pro Národní knihovnu České republiky bylo průběžně plně funkční, kapacitně a rychlostně odpovídající očekávání uživatelů. V roce 2010 bylo například ve prospěch provozu Manuscriptoria koupeno nové datové úložiště Fujitsu-Siemens FibreCAT SX60 SAN/12x 250GB SATA HDD, RAID controler. Při této výměně došlo i k přechodu na optické připojení serveru Manuscriptorium a úložiště SX60, byly nakoupeny optické kabely a karty FC Ctrl 4Gbit. Cílem služby je nejen zajištění dosaženého stavu, ale také celkové vylepšování a rozšiřování technického zázemí poskytované služby.

Paralelně s výše uvedenou činností probíhaly přesuny dat z předchozího úložiště. Kopírování dat bylo řešeno dávkově dle struktury úložišť a po každé dokončené dávce provedena kontrola porovnáním obou verzí. Tím byly odhaleny a vyčištěny nedostatky a poškozené soubory obrazových dat.

V roce 2010 došlo také k nahrazení starého firewallu za účelem zvýšení bezpečnosti vnitřní sítě systému a přechod na VPN s technologií IP Sec.

Umístění hardware v Národní knihovně České republiky se v počátcích provozu Manuscriptoria neosvědčilo (zejména z hlediska spolehlivosti i plynulosti a poskytování služeb 24 hodin denně 7 dní v týdnu). O outsourcingu všech služeb rozhodl bývalý generální ředitel Národní knihovny České republiky Ježek.

Cíl projektu „Zabezpečení provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium“ v roce 2010 byl beze zbytku naplněn.

4. Využití finančních prostředků

Využití finančních prostředků

Struktura využití finančních prostředků koresponduje s kapitolou rozpis rozpočtu uvedenou v projektu. Kromě požadované výše dotace bude uvedena přidělená výše dotace. Bude specifikováno využití všech přidělených finančních prostředků a budou zdůvodněny všechny převody finančních prostředků mezi jednotlivými položkami.

Požadovaná dotace 4 000 000,00 Kč byla přidělena v úplnosti, takže cíl projektu mohl být naplněn beze zbytku.

Dotace byla využita na zabezpečení nákupu služeb. Služby provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium spočívaly

- ve správě obrazových reprezentací cca 5,2 mil. digitalizovaných stran z cca 100 institucí v Česku i zahraničí (částečně v centralizovaném, částečně v distribuovaném uložení) a v generování náhledů i galerie reprezentující hlavní uživatelské obrazy – tento počet obrazů představuje více než 41 tis. plně digitalizovaných dokumentů jak z Česka, tak z dalších 16 zemí
- ve správě více než 255 tis. katalogových (do značné míry analytických) záznamů z Česka a dalších 20 zemí
- ve správě řádově stovek plných textů (edic či transkripce originálních historických dokumentů) – toto číslo je třeba postupně jednotlivě prověřit a upřesnit, protože řada partnerů definuje plný text tak, že se to vymyká našemu úzu
- v poskytnutí infrastruktury pro návštěvy (sessions) koncových uživatelů, kterých bylo od 1.7.2010 do 31.12.2010 (statistika od doby plného zprovoznění nové platformy Manuscriptoria vytvořené v průběhu evropského projektu ENRICH v letech 2007-2009) 39 610, tj. průměr 3 300 měsíčně, a prohlédli 284 017 stránek; tendence uživatelských návštěv a zejména počtu uživatelů jeví vzestupnou úroveň (pro srovnání údaje z počátku roku 2011: průměr 7 311 uživatelských návštěv měsíčně, uživatelé průměrně za měsíc prohlédli 54 354 stránek)
- v tom, že v rámci smlouvy jsou zařazovány do Manuscriptoria data dalších institucí z Česka digitalizujících zejména v rámci podprogramu VISK6 (v roce 2010 bylo zařazeno 705 plně digitalizovaných dokumentů, tj. 65 583 obrazů) i ze zahraničí v rámci různých projektů, na nichž se podílí také Národní knihovna České republiky (v roce 2010 bylo v rámci projektu REDISCOVER dodáno 522 plně digitalizovaných dokumentů, tj. 104 434 obrazů). Zařazování dokumentů do Manuscriptoria často předpokládá složité analýzy formátů a struktur dat a jejich konverze, poté pravidelný dialog se stávajícími partnery-poskytovateli dat, další těžení prostřednictvím OAI-PMH a opravy chyb vzniklých na partnerských serverech. Vzhledem ke složitosti TEI P5 jde o velmi kvalifikované a časově náročné práce.
- v tom, že samostatně probíhá další rozvoj platformy Manuscriptoria na náklady AiP Beroun, s. r. o.
- Počet hodin odpracovaných při správě a provozu se nevykazuje, protože rozhodující je plynulost a plná funkčnost služby, odhad je cca 1 200 hodin ročně.

Zprávu připravuje řešitel projektu, podepisuje a předkládá statutární zástupce příjemce dotace.

V Praze 09.12.2010

podpis statutárního zástupce

Příloha č. 1

Formulář k vyúčtování finančních prostředků – VISK 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9

(údaje uvádějte v Kč)

Název příjemce dotace:	Národní knihovna ČR
Adresa:	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
IČ:	23221
Kraj:	Praha
Zřizovatel (pro příspěvk. organizace):	Ministerstvo kultury ČR
vyúčtování provedl:	Tel./e-mail: 221663283 / Zdenek.Uhlir@nkp.cz
Rozhodnutí MK č. j. /sp. zn.	
Název projektu:	Zabezpečení provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium
Podprogram:	VISK č.: 4
Celkové náklady na projekt:	4.001.400,00 Kč
% podíl dotace na celkových nákladech	99,97%
Zdroje financování projektu (uveďte sumu a zdroj):	
Výše státní dotace MK:	4.000.000,00 Kč
Vlastní podíl na financování projektu:	1.400,00 Kč
Ostatní zdroje (dary, zahraniční zdroje apod.):	
Zdroje financování celkem	
Nevyčerpané finanční prostředky:	
(uveďte datum převodu a doložte fotokopii avíza)	

Vyúčtování dotace (projektu) vypracujte v souladu s rozhodnutím a podmínkami o poskytnutí dotace a zašlete **nejpozději do 15. ledna 2011 na adresu Ministerstva kultury, odbor umění a knihoven.**

Fotokopie účetních dokladů předloží příjemce dotace pouze na základě vyžádání ze strany oddělení literatury a knihoven OUK MK ČR.

V případě vykazování provozních a mzdových nákladů (platů) do finanční spoluúčasti příjemce dotace doloží prohlášení, že veškeré účetní doklady (vztahující se k této dotaci) jsou v případě kontroly k dispozici v účetnictví příjemce dotace.

Příloha: rozpis nákladů

1. část – hrazena z dotace:
 služba provozu a správy Manuscriptoria 4 000 000,00 Kč

Faktury (2 000 700,00 Kč + 2 000 700,00 Kč) zní celkem na 4 001 400,00 Kč. Vzhledem k tomu, že poskytnutá dotace byla pouze 4 000 000,00 Kč, částka 1 400,00 Kč převyšující dotaci byla uhrazena z vlastních zdrojů a tam také vykázána..

2. část – hrazena z vlastních zdrojů:
 služba provozu a správy Manuscriptoria 1 400,00 Kč

Čestné prohlášení k vyúčtování dotace

Příjemce dotace čestně prohlašuje, že údaje, které uvedl ve formuláři vyúčtování:

- 1) jsou uvedeny úplně a správně
- 2) odpovídají skutečnosti
- 3) odpovídají účetnictví příjemce
- 4) veškeré účetní doklady vztahující se k projektu jsou v případě kontroly projektu dostupné v účetnictví příjemce

Podepisující osoba, není-li sama příjemcem dotace, prohlašuje, že je oprávněna jednat a podepisovat jménem příjemce dotace.

Podepisující osoba si je vědoma možných správně-právních i trestněprávních důsledků nepravdivého čestného prohlášení (včetně trestného činu podvodu podle § 209 trestního zákona).

V Praze dne 09.12.2010

PhDr. Zdeněk Uhlíř

jméno, příjmení, podpis, razítko příjemce dotace (resp. osoby oprávněné jednat jménem příjemce, je-li jím právnická osoba)